

Փոստը ԾԱՅԱՌ օրերը կը քարտարակուի :
Տարեկան բաժանորդագրին է երկու և կես արծաթ Մեծիտ կանխիկ վճարելի, քի՛ մայրաքաղաքիս և իւր արտարժանաց և քի՛ գաւառաց համար :
Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կը նշուանի :
Տեղական և գաւառական քրտարութեան ծախքը խմբագրութեանը պիտի վճարէ :
Հատը 40 փարայ է, և կը գտնուի մասնաւորապէս Պանճե-Գաբու ջրավաճառ և գրականաւ Պօղոս և Յակոբ աղայից խանութները :

Ծանուցման տողը 3 դուրու է մէկ անգամի համար : Առէիլի ամսն կըլլայ առէիլի անգամներու համար :
Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տեղեկ-Տեղ 2-Ս Այսպէս և Պօլիս Պալատ-Գաբար Նափիլի խան վերի յարկ քի. 16 :
ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Arménien Pountch
—16 Naffé-Han, Balouk-Pazar 16—
CONSTANTINOPLE

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՉԻ
Խօսնակ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ :
Անցեալ շաբթու ծանուցանելով այս Հանդիսին հրատարակութեան սկիզբը, զգուշութեամբ դիտելով թէ սորա վարչութեան մէջ գործողներէն զոնք ոմանք հարկաւ պիտի աշխատին որ մի՛ գուցէ յոնք յարգարեւ ուղուած առեւն ալք հանուի : Պարտք ու պէտք համարեցաք այս գիտութիւնը Հայ եկեղեցականութեան և միանգամայն բովանդակ Հայ Ազգին պատուոյն նախանձանդորութեամբ որովհետեւ այս Հանդէսը կը հրատարակուի աղգային կեդրոնական վարչութեան կրօնական ժողովոյ վարչական խորհրդոյ կողմէն, և այդ խորհրդոյ անդամք են նշանաւոր եպիսկոպոսներ, վարդապետք և աւագ քահանայք : Բնաւ չենք փափաքել տեսնել Հանդիսին առաջին և երկրորդ թերթերն երեւելուն պէս մեր գիտութեան առհասարակ զգալի լինելը : Բայց ահա Արեւելք լրագրոյ մէջ տեսնուեցաւ Գաբու գիւղէն Անդամ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ անորադրութեամբ նշանակ մը, որ ծանուցանելով թէ Դանդեցիք արարողութեան հանդէսը Լատին եկեղեցին ևս կը կատարէ, և ինքն ևս յուզմամբ ակնաւորեալ եղած է, կը հերքէ Խօսնակի երկրորդ թերթին մէջ հրատարակեալ սո՛ւ յայտարարութիւնը թէ « Դանդեցիք արարողութիւնը միայն Հայաստանեայց եկեղեցին կը կատարէ և ոչ մի ուրիշ քրիստոնէայ ժողովուրդ » : Չենք կարծել որ այսպիսի բացարձակ հերքման մը առջև Խօսնակի վարչական մեծ խորհուրդը լռութեան դատ ընելիք ունենայ : և պարտ կը համարեմք մեզ՝ այս երկրորդ անգամ ի զգուշութիւն հրաւիրել յիշեալ խորհրդոյ անդամներն, որ Խօսնակի մէջ հրատարակելի յօդուածոց նշանակեցն անգամ ուշի ուշով ընեն և ապա տան ի հրատարակութիւն : Տարակոյս չկայ թէ Հանդէսը կանուանարկի և վստահար հրատարակութիւն մը կը դառնայ, և թէ յաճախեն անվիճելի հերքումներն : Սակայն եթէ կարելի չլիտի լինի այս պարտաւարտաշար խնամքն ու հոգածութիւնն ունենալ, լաւ է այժմէն լռեցնել Խօսնակին :

կըրն և առ ժողովուրդն յորդորներ որտալու հարկ չկայ, ինչպէս աղգային միւս թերթերու համար այդպիսի յորդորներ չեն որտար եկեղեցեայ բեմերէն : Պէտք է ուղիղ ընթանալ : Կեդրոնական թերթն հոսի ուրեքն կը խոստանալի :

(Թղթակցութիւն Փոստին)
Ձուայ. 13 Մարտ 1888 : - Փետր. 28 ին Նորին Վեհափառութեան Տ. Տ. Մակար Սրբադնաւոր Կաթողիկոսն ամենայն Հայոց և հրամանաւ Նորին սուրբ օծութեան, իջմիածնայ սուրբ Սինօթէն մի հեռագիր եկաւ տեղս որ հրաւիրում էր զԳրիգորիս Սրբազան առաջնորդն մեր, իստոր իջմիածին, վասն վիճակային գործոց տնօրէնութեան : Այս լուրէն տեղւոյս ժողովուրդքն զարմացեալ մնացին այս յանկարծակի հրամանին, և Սրբազան Առաջնորդն զիկի երկու աւուրց ընցցին որ պատասխանէ թէ պատրաստ եմ եղանել և Ստուծով Ձատելն թէ հրան կը լինեմ : Այս լուրն կայծակի արագութեամբ արեւոյ Ձուայ և չորս դաւառն տարածուեց և սկսեցին թէ խնդրողով և թէ անձամբ դիմելն աստ ի Ձուայ և Սրբազանի մեկնելոյ պատճառն ուղեցին խնամալ, և խնայան թէ ոչինչ չէր պատճառն թէ եւ ոչ մի ըսնի չահալանդի անձանց խորհրդակցութիւն : Խնդրեցին Սրբազանէն չերթայ, մինչ ինքեանք հեռագրեն ի Ս. Էջմիածին : Սակայն յորդորանօք Նորին բարձր Սրբազանութեան որոշեցին ապաւինել Վեհափառ և Սրբադնաւոր Հայրապետին Ազգիս, յուսալով որ զիկի սակաւ ժամանակայ ի Ձուայ կը վերադարձնէ իւրեանց Սրբազան Առաջնորդը, և վկայի որ 2500 տան չափ ժողովուրդ ըսնի անապատէն, և խաղաղիկ լինի շահախնդիր մարդոց ձեռքն :

կողովեան պաշտօն մը պիտի կատարէ : Ընականաբար ամենէն վստահելի անձեր լաւ, կընտրուի Սինօթեան մը, որու վրայ վստահութիւն չկայ : Իր պատճառաւ ժողովին ազնուաբայն անգամներ կը հրաժարին : Բայց կընտրուի, վասնիկ Սեբեթեղեկ եպիսկոպոսը և անոր մէկ երկու կուսակիցներ խնկարկելով՝ իբր թէ բարձրացած է : Տնտեսական խորհրդի անդամ մը ընտրել հարկ կը լինի այնպիսի մէկը կընտրուի որու համանմանը դեռ անցեալ տարի աղգային հիւանդանոցի հոգաբարձութեան պաշտօնին մէջ 100-150 սովետ զուարմ մը կըլլայ և դեռ քիչ առաջ երկար յօդուածով մը ամեն ինչ ուրացաւ, ըսելով թէ հաշիւ տեսնելու ժամանակ չէ ունեցած և այն ինչ լաւագոյն էր հաշիւ տեսնել փոխանակ յօդուած գրելու և աղգ : Հիւանդանոցի դերամները վերադարձնէր, ինչ պիտի ըսենք նոր տեսականին համար, զոր չափեր քան յիշեալս, կը գտնեն : Մանկաւ թաղ խորհուրդի ընտրութեան համար քահանայ մը զրկել պէտք կըլլայ : արդէ չիթի վիճակին մէջ հարկ էր խաղաղասէր, խոհմ և անկողնակալ մէկը զրկել : այս ամեն յատկութիւններու հակառակ բերութեամբ օժտեալ մէկը կը զըրկուի : Երկնայեցի Պետրոս անուն քահանայ մը, որ անհաճոյ ընթացքով մը Երկնայեցի ճամբաւած, մականունը փոխած և քիչ տոնէ Գարաթաշ հաստատուած և հոն ծանր խռովութեանց տեղի տուած և անկէ ալ վնասուած է : այլ և այնպէս Սեբեթեղեկ եպիսկոպոսի պաշտպանութեան չնորհիւ իդմիր քահանայից դասը մտած է հակառակ անոնց ջերմ ընդդիմութեան : Իր վայելած պաշտպանութեան փոխարէն ժամանակին ի նպաստ Սեբեթեղեկի յօդուածներ գրել առած է իբր թէ Երկնայեցի, իղմիր պատրաստուած յօդուածներ : և անցեալ տարի Սեբեթեղեկ եպիսկոպոսի Մանկապէն վերադառնալէն անմիջապէս յետոյ, վերադարձ մը որ նշանաւոր է՝ անոր հետեւեալ օրը քահանայից գանակովութեամբ Ս. Եկեղեցւոյ մէջ : Մանկաւ զըրկուած է խռովութիւնը վառ պահելու համար : Ինք իսկ հոն ըսած է թէ ևս հաշտութիւն ընելու չէ կայ : Իր պաշտօնին ընդթիւնը և զինք զրկողին հոգին նկարագրող ասկէց լաւագոյն խօսք մը չէր կընար գտնել : ահա այս մարդը այս անգամ Մանկաւ կը զրկուի թերեւ ճահապաղեանի տեղը բռնելու համար : Սակայն արդար ինչեւեւ համար ըսենք թէ հակառակ վարչութեան բարեմիտ անգամներու առաւելութեանց, որոնք կը պնդեն թէ Տեղ Պետրոսը պէտք

չէ զրկել Մանկաւ : Եւ ինչ է այս ուղղութեան գիտաւոր նպատակը : Իղմիր աղգային վարչութիւնը ձգել միշտ այն խմբին ձեռք որ ուղղակի Սեբեթեղեկ եպիսկոպոսի աղգեցութեան ներքին է : բաւական է որ իր մէջ կը գտնուի նաեւ Մամուրեան : և զՄանկաւ պահել նոյն խմբին հրահանգեալ անձի մը աղգեցութեան ներքին : Այս է ահա այս ուղղութեան նշանակը : և ասոր համար է որ այնքան երկար տոնէ յուզուելէ վերջը, մեր վիճակը չխաղաղեալն որ աղգային Պատրիարքան իր անդամ Ժպտուս դէմքով մը կը նայի այն եպիսկոպոսին և անոր արքանեակ արեւոյն, որոնք բաւական տոնէ զինքն և ընդ նրմին համբոյն աղգն առակ նշանակի ըրին, մինչև անգամ զրպարտութեանց և մատնութեանց դիմելով : Մամուրեաններ տակաւին կը շարունակուին, ահաւասիկ Սեբեթեղեկ Մամուրեան ինչ ան էջեր կը պարունակէ այդ մատնութեան թերթը : Այլը զինք գրագէտ և այլն կան : Պօլսեցիք էին որ երբեք կը քամահայէին իղմիրները : Բայց ահա զրկուեցան Սեբեթեղեկն ու ու ճահապաղեան : Ինչ ըրին : Ճեթիտէն կը փոխան, թէ Հնչակէն : առաջինը կը գրէ ինչ որ կը փչին իրեն : երկրորդը կը գրէ ինչ որ չգիտեր : Գրեւ թորեալքէն բղխած հիւթեր ալ անապաւնէն : Երբ լրագրաց վրայ կը խօսուի, չեմ կընար լռելեայն անցնել այն զարմանք զոր պատճառեց վերջերս իրկարը : Հայ նշանաւոր երգիծարանը ցարդ անկողնակալ կը ճանցուէր : ասոր համար չափեր ինչպէս և ես իրկարի մէջ մի յօդուած կարծեցինք թէ՛ Արեւելեան Մամուրեան արտասուած է : այլ ինչ կարմանք : Մեծ Պարոնեան ինք գրած է եղեր : կը տարտուտէինք թէ հեղեղեան է անոր վերջին մաս : այլ ոչ : Իր համոզումն էր և սխալ համոզում ինչպէս հաւանական է՝ հեռուէն ստացուած տեղեկութեանց վրայ հիմնուած է :

Պօստ. 28 Մարտ 1888 : - Ուրբ. Բախտեալ սպասուելի է Ուսմիշի Զեբայ, - Սեբեթեղեկի Ուսմիշը քաղաքէն զարհուրելի լուր մը ստացանք այս առաւօտ, զոր նոյնութեամբ կը հաղորդենք ձեզ : Կերեւայ թէ անցեալ օրեր սոյն քաղաքի փողոցներէ միոյն մէջ չարաչար գանակովութեամբ է ճահկաստանի Գարեբեդ կողմած քաղաքի մէջ երեսուն և հինգ տարի միսիստութեան ընող Պարնըմ անուն միսիստար մը : Սոյն ցաւալի լուր քաղաքական մեծ կարեւորութիւն ունեցած լինելուն պատճառաւ, օտար տէրութեանց դեպքանք բո-

ղոքեր են, աղգու ծանուցագրեր խրկելով կեդրոնական կառավարութեան : Արդարեւ ըսողներ անպակաս են թէ մեծ տէրութիւններէ մին սպառնալի ծանուցագիր մը խրկել է իւր առաջին թարգմանի ձեռամբ, որով Ուսմիշի լուր կառավարութիւնը շուարած և ճահկաստ անմիջապէս մեծ զրահաւոր մը խրկել է Ուսմիշի արեւելքէն վերայ, կըրեալ հրամանադիր տալով զհաւաքողին նաւաղեալն, որուն պարունակութիւնն է՝ կըսուի, քաղ քաղի վերայ չլուրդայդ գարշելի քաղաքին մէջ, մինչև որ միսիստարի վերայ յարձակելով նորա թանկագին անձը չարաչար ստաւթակներ ձերբակալուի և յանձնուի ոստիկանութեան : կարծեմք՝ կախալան հանուելու որոյում տրուած է : զի՛ ինչպէս յայտնի է, ոճիքը յոյժ մեծ է : Ուսմիշի լուր կառավարութեան ձեռք առած միջոցն փոքր ինչ տարօրինակ կերեւայ երբ Ուսմիշը քաղաքի բնակացայ : այլ մեր տաճկաստանցիքս դիտելով թէ արտաքոյ կարգի բան մը չկայ հոն : որովհետեւ ամեն անգամ որ ճահկաստանի մէջ միսիստար մը գանակովութեամբ կամ նախաւոր միսիստարաց խնդրանօք ամերկեական զրահաւոր մը անմիջապէս կմոնէ ճահկաստանի շուրքը, դատեւելու համար չափորոշները : հետեւապէս Ուսմիշի լուր կառավարութիւն իւր սովորական բարի տրամադրութեանց հետեւելով հրաման տուած է քաղաքի վրայ հակապաշտն քաղաք իւր զրահաւոր արձակելի թիւղանօթներու ուսմիշեան լուրէն պէտ յայտնի չէ թէ Ուսմիշը քաղաքի վերայ ինչ աղգեցութիւն պիտի ունենայ սոյն սպառնալի զրահաւոր : որովհետեւ մեր բարեկամն ինչեալ քաղաքէն գրելով կըսէ թէ ամեն լուր մեծ ջրութիւն տակէն կընդայ հարցունելով թէ միսիստարի մը գանակովութեան պայգալ կարեւոր բան է որ զրահաւոր միջոցաւ սպառնալիք լինի մեզ : հապա կըսենք, ճահկաստան տեղի ունեցած են սոյն օրինակ բաներ : Ինչ պատճառաւ միսիշ կարելի չէ հոն : մի և նոյն կառավարութիւնը չէ որ ճահկաստանի մէջ նախատուող միսիստարի վրէժը կանոն ու իւր երկրին քաղաքին մէջ գանակովութեամբ միսիստարին համար անհոգ կըլլայ : Ասոր կապտաստանն եղեր Ուսմիշը բնակիչք թէ ըստ որում միսիստար մը տիրող սպասաւորն է և տէրն ալ ըսած է թէ մարդարէ մը իւր երկրին մէջ ոչինչ է, հետեւապէս Ուսմիշի լուր կառավարութիւնը զմիսիստար անպիտան ինչ կնկատէ եղեր : ըստ տեսական տրամաբանութեան : այսու ամենայնիւ զրահաւորն դեռ

կապաւանայ եղեր քաղաքին, որուն հետեւեալ ժամանակներն ամենէն մօտուկայ նաւահանգիստէն Կ. Ստամբուլ անհանգրաւութեամբ և հետաքրքիր կապաւան եղեր քաղաքին բնակիչք տեսնելու համար թէ սոյն զրահաւոր ինչ միջոցաւ պիտի ռաբակոծէ քաղաքն: Մեք այսչափ հեռուէն (Պոսթոն) կրկարծեմք ստիպել թէ զրահաւորն ուրբակոծութիւն չի սպառնար այլ նաւային զինուոր պիտի հանէ ցամաք և յարձակի Ուսթըրի վերայ եթէ մինչև այն օրն միտնադն ողջ մնայ և չարագործն կախաղան չենէ: Երկուքն ալ վախաբերել: Լըթօքէն խօսելով, ինքիւն աղգալին ալ է. զի յայտնի է թէ յիշեալ միտնադն հայաստանի մէջ երեսուն կամ երեսուն և հինգ տարուան միջոցն հազիւ տասնևհինգ հայոց հոգիները վրկած է, մինչդեռ այժմ Ուսթըր քաղաքի մէջ չորս հարիւրէ աւելի հայեր կան, որոց հոգիներն պիտի կորսուին բողբոջին, տակաւն բողբողակներով զաւանած չլինելով դժբաղդաւար տան և հինգը վրկող միտնադնի պատճառաւ. ուստի կարծէ որ այս մեծ պահոց օրերու մէջ աղօթենք վասն դժբաղդ Ուսթըրի հայոց: Արդէն, կըսէ մեր Ուսթըրի բաւերկամը, շատեր իրենց կառնեւրը չինել ձեռնարկած են. ոմանք

ալ հին կառնեւրը կնորոգեն և զեր մեծ մաս մը Պորտ ընկերութեան հանելով որուն շնորհիւ պիտի պաշարուին սովամահ ըլլան և թէ ամերիկական զրահաւորն ուսթըրիէ չսպաննուին անմիջապէս: Մեր ստացած վերին լրոց նոյնելով Պորտ միտնադնի դաւանածութեան վրէժը լուծելու նպատակաւ Ուսթըրի արանց վերայ տեսնելով անկարելիութիւն նրն ռաբակոծութեան որոշած է, կըսեն, երկուքն կառնելով վերայ զետեղել իւր նաւը, և տանիլ զայն մինչև Ուսթըր քաղաքի բարձունց վերայ: Սոյն կառնել քաղաք տանելու համար հարկ եղած երկրու մէկ մասն Պորտ ընկերութիւնն և մաս մ'ալ քաղաքի և կեդեցիները պիտի տան եղեր իրենց յաճախորդաց տուներէն առնելով զոչ զոչ:

Կեդէ (Պրուսայու առաջնորդական վիճակ). 13 Ապրիլ 1888: - Դիւղիս աղգալինը ունին մի երկսեռ վարժարան երկարի յանուն Ս. Դեանդեանց, և մերձ ինքզմեթաւոր նորակառոյց եկեղեցի յանուն Ս. Գեորգայ, հոյակապ ինքերուստ և արտաբուստ: Վարժարանն տեսուչ-գաստիարակ Յարութիւն էֆենտի մեծ վրկով կը տանի մանկուոյն կրթութեան

ու յառաջադիմութեան համար: Դիւղիս թաղական խորհուրդն ևս շնորհիւ է իւր պաշտօնն ու պարտաւորութիւններն անթերի կատարելու համար, և միշտ ժողովրդեան սէրն ու համակրանքը կը վայելէ: Կայ ընկերութիւն մ'ալ՝ Հոգեւորաց անուամբ, 20 անդամէ բաղկացեալ. նպատակն է՝ բոս կարելոյն հոգալ եկեղեցւոյն ու վարժարանին նիւթական պէտքերն: Այս ընկերութեան վարչութեան մէջ ալ աշխատութեան մեծ մասն ունի Յարութիւն էֆենտի: Կը մտկոծուի որ սոյն գոհացուցիչ վիճակին մէջ մնայ միշտ գիւղացի, և շնորհակալութիւններ կը մատուցանենք անհայն անձնուէր աշխատողաց: Տ. Գեորգայ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նախարարաց ժողովը ընդունելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարականն ի պատրիարքութենէ Կ. Պոլսոյ և ընտրութիւնն ի պատրիարքութիւն՝ երեսնադէմայ, տեղեկագրեր է առ Օգոստ. Սուլթանն առ ի վաւերացումն: - Ս. Լիւթիանի ճեմարանն իւր նմարանով ու հիւանդանոցով ինչպէս նաեւ մատենադարանն ու կահկարասին ապահովագրել տրբուել է 100000 բուպլի, որոց համար տարուէ տարի պիտի վճարուի 313 բուպլի:

Վերջապէս կատարուեցաւ Հատուկանց ու Հակահատուկանց միութեան գործն, և կայսերական հրամանաւ հաստատուեցաւ: Հակահատուկանց արամագրութեան ներքեւ գտնուող եկեղեցին, կայսերաճք և գերեզմանատունն յանձնուեցան Տ. Աղաբեան Պատրիարքին: Երկուց մասանց վարչական խորհուրդք պիտի լուծուին և առժամայ վարչութիւն մը պիտի հաստատուի բոս տրամագրութեան նոր կանոնադրին, գործերիւց կողմանց պատուիրակը խմբագրած են:

Քանի մ'օրէ հետէ Պիլէհի-կի կողմերէն սովորող աղգալինը ընտանեօր մայրաքաղաքս կուգան ողորմելի վիճակի մէջ, և բազումը թաղերը չընկնել հայ կը մտնան: Այս շարժու երեսնի չափ ալ չարարացիք, այս ու կին, Պատրիարքարան եկած էին և օգնութիւն կը հայցէին:

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն աղգալին պաշտօնական մարմնաց Ս. Զատիկի շնորհաւորական այցելութիւններն պիտի ընդունի Զատիկի երկրորդ օրն, երկուշաբթի, 23 Ապրիլ, ժամը ճիշդ 7 ին: Աղգալին երկուսիւմաք, վարչական ժողովոց անդամք, Տեսուչ Խորհուրդք, Թաղական խորհուրդք և այլ պաշտօնական մարմինք հրաւիրեալ են այն օրն, որոշեալ

ժաման գտնուիլ ի Պատրիարքարան խմբովին ներկայանալու համար Նորին բարձր Սրբաշնորհութեան. - Օգոստ. Սուլթանն հաճեցաւ երրորդ աստիճանի Շէֆազաթ պատուանշան շնորհել իւր անձնական գանձուն նախարար վսեմախայ Յակոբ փաշայի ընդ աղնաւախայ Սղաւնի տիկնոջ Տէրու ներքն:

Ներէկի թուրք լրագիրքը հրատարակած են Վանէն իննսնի չափ երեսելի Հայոց մէկ հեռագիր ուղղեալ ի կայսերական պալատն: Ստորագրողը գոհունակութիւն յայտնած են տեղական կառավարութեան բարեօր վարչութիւնէն, և գրած են թէ նախանգին ամեն կողմը կատարեալ անգործութիւն կը տրէ, թէ իրենք հաւատարիմ են կառավարութեան և թէ իրենց վիճակին անգործութիւն միայն կառավարութեանէն կ'սպասեն և դուրսէն ու է պաշտպանութեան կարօտ չեն: Նաեւ գոհութեամբ յայտնելով թէ Փորթուգալեան ու Միհրան անուն երկու անձինք և նոյա մէկ քանի համախոհ, որ ժողովրդեան միաբերը գրգռած էին, ասկից առաջ վարչութեան են Վանէն, կը գանդատին տեղւոյն անգործական հիւստոսարանի թաղման վանցի նշան անուն անձին համար, ըսելով թէ պարզ բաղդալինքի մ'է

ԽՈՍՏՈՎԱՆԻԹԻՒՆ ՄԸ ՅԵՏ ՄԱՆՈՒ

Բարեկամն Ռ... Երբ վերջին սոցիալութեան ատեն անյուստի բողբողութեան կարելիութիւնը գոյացնել կը ջանային, բոս դաւադրէ մ'ախտով մը:

Ո՛ր, ո՛ր, չէ՞ն տեսներ, ա՛լ ընցած է... ես բիշիւ եմ, սիրելիս, գիտեմ որ պիտի մեռնիմ:

Չայս հերքել կը ջանային: - Բայց յայտնէ, յուսել տկար ճայնով մը, հարկ է որ այսպէս լինի. ես հպատակած եմ կամայ Աստուծոյ... այո, կատարելապէս հպատակած, և հպատակութեան փորձն ալ ամէն նախագիւղութիւններ ըրած լինել է...

Դարձեալ ժպտեցաւ, այն ժըպիտներէն որ մարդուս սիրտը կը լեցնեն:

Արդարեւ հպատակած էր, և այս ինձ համար թէ՛ աղեկատու և թէ՛ սոցիալական տեսարան մ'էր. տեսնելէ երեսնամեայ, հարուստ, ուղիւ, պատուաւոր և իմաստուն, և մահուան իբր մի ազատարարի սպասող սոյն նորատին: Անք կար մի ցաւալի արտաբերութիւն որուն խեղճութեամբ լինել կը ջանային:

Բարեկամն չարունակեց:

Ներէկ գիշեր գիշերով անցուցի... հիւանդի մը համար եղական անձնահատկութիւն մ'է այս, այնպէս չէ... սոյն անձնահատկութիւնը զիս շատ յոգնեցուց: Անշուշտ մեծապէս պիտի զարմանաս եթէ ըսեմ քեզ թէ իմ տկար ուղեղէս վերջին անգամ եղած և վերջին գոյգոյնու մատամբը թըղթի վրայ դրած սոյն գիշերաշուն երկարասիրտութիւնն հրկում մ'է որ քեզ կընեմ: Կարգա՛, սիրելի, այս գրութիւնը մահուանէս վերջը, և պիտի հասկնաս այն ատեն քանի մը բան որոց իմաստն այժմ քեզ անձնաթի է և զորս բերանացի քեզ բացատրելու քաջութիւնը չունիմ: Սոյն գրութիւնը դրած եմ սրահարանի մէջ. ա՛ն, տար... և մէկ քանի օրէն... ա՛ն, առ առաւելն երեք կամ չորս օրէն պիտի կրնաս հասկնալ պարունակութիւնը:

Սոյն ցաւալի խօսակցութիւնն քան և չորս ժամ վերջը աւանդեց հոգին: Մահը նորա կարծածէն աւելի մօտ եղած էր:

Հետեւեալ սրտմտութիւնն, ինձ

յանձնած և իւր մի թանկագին յիշատակ պահած ձեռագրէն բոս առ բոս ընդօրինակեալ է:

Ընդհանրապէս հարց և մարք իրենց որդւոց երեսնասարուութեան յիմարութեանց համար ներման գանձեր ունին. ո՛րչափ ծանր լինի որդւոց յանցանք, ծնողաց ներողամտութիւնն ա՛լ աւելի մեծ է: Եթէ ծընողաց քիչ մը ակտիւ ներած մէկ ըսնը կայ, այն ալ իրենց կամայ հապտակ տեղի ունեցած ամուսնութիւնն է: Այս ատենի ներողութիւնն եթէ երբեք ներողութիւն ալ եղած է, քիչ անգամ կատարեալ կը լինի: Նոյն ինքն ես անցած եմ այս փորձէն:

Միշտ ուսումնասէր դարձողական մը լինելով՝ դպրոցէն դուրս ալ ինքզինքս ուսման տուի, և ի դերեւ չէլաւ այս հետամտութիւնս. առաջին ընտելութիւններս յաջողութեամբ անցուցի: 22 տարեկան եղած էի, և հինգ տարիէ ի վեր կը բնակէի ի փաւրիգ, և առանց սնապարծութեան կըսեմ՝ Ուսումը-Տիրար տիրաւորն արժանացած էի: Բնել կուգեմ թէ, ուրիշ բողբոլ ուսանողաց նման, ինքզինքս Փարիզի մշտնջենաւոր զուարճութեանց յորձանքին չէի տուած:

Աշխատասիրութիւնն անկարգութեանց և չափազանց յախճատութեանց ամենէն փրկաւետ սանձն է: Մի ուրիշ սէր, յորմէ չչարթուել աշխատութեան ձեւը չէ, այս ատենները գրական գիւս և ճշմարիտ ըսելով նմա յաղթելու համար բան մ'ալ չըրի: Սոյն սէրը իմ փարիզիս ներած բոլոր գրութեանց բարբառեցաւ, և իբր մի տէր իւր երջանիկ գերիին հրամայեց հնազանդիլ: Իմ սիրոյս առաքիլացի գրութիւն 18 տարեկան մանկամարդ սովորի մ'էր: Փարիզի սիրուն ըստած կայտառ դաւաճաց կարգին կը պատկանէր: Մաղերն ոսկեղայն, աչքերը կապուտ և կարի գեղեցիկ էին. և աչքերը չունէին նոյն ուսածքի այն յանդիմութիւնն որ յատուկ է Փարիզի կար կարող մանկամարդ սովորաց, և որ երբեմն օտարականաց և գտնաւորաց մտաց մէջ կը յղանակն ցաւալի ամուսնաւորութիւններ որը, բոս իս, յաճախ տաւարարուեց եւ Ընդհանրու ամուսնաւորութիւնը քիչ մը դժգոյն դէմքը դուրի չէր բարեկեցութեան:

Առաջին տեսակցութեան անն

րտմանութեանց վրայ չպիտի խօսիմ, վասնզի ինչպէս յայտնի է, կարիսն նշան, այսինքն սովորական, պատշաճական եղաւ: Մի պատահական պարագայ տարաւ զիս այն ձեռնակեղնաց խանութն՝ յորում Մարթա կալիստոնք և յորում մեր հոգիներն իրարու կապող առաջին անգամը իրարմակեցին... սոյն անգամը մեր հոգիները կապեց, դրած եմ. այո՛, արտայայտութիւնն արդար է: Անխարկին այսպիսի կարողութիւն մը ունենալու վրայ յանկարծ չտարակուսեցայ. սակայն անխարկ իմ վրայ այնպէս խորին ազդեցութիւն մը ըրաւ որ չեմ կարող բացատրել և զոր մինչ ջայնթամ ոչ մի մարդկային անխարկով չէի գգացած: Ետեւր Մարթա ինքն ալ ըսաւ որ խորին և բուռն յուզումներ մը գգացած էր: Սոյն առաջին տեսակցութեան քանի մը օր վերջը զիրար սիրել ուխտած էինք:

Մարթան որը էր և հետեւեալը ազատ Ոչ ոք իրաւունք ունէր արդեւել զանի խանութի ընկերակցաց միոյն հետ ընկերակցաբար բնակած փոքր սենեկէն ելնել և իմ ուսանողի համետ սենեակս գալ բնակելով բողբոնքս լրացնելու համար: Գէթ սոյն յովանազմիս ոչ մի արդեւ չէի տեսներ, և իմ նորընծայ իրաւաբոր անկեղծութեամբս սոյն յատակազմիս կատարումը նմա թողի: Այնչափ հաւատը ունէի որ իմ փախաւանաց հակառակ որդւոյն տալը միտքս չէր գար: Կը շախմատայնէի եղականաբար: Առաջին անգամ իբր միակ պատասխան թափած արտասուքը իմացուցին ինձ նորա համետ և բնածին դիւրազայութիւնները զորս վրաւորած էի, զիս ինձ հոմանի ընել հաճեցնելու երեւակայութեամբ: Գէտը չէր ա՛լ նորա վրայ մտածել, ես կեցող սիրելէ: Այնչափ սիրահարեալ էի և սէրս աւելի բուռն եղաւ. սոյն առաջին արդեւելին հանդիպելով: Ուրուցի ամուսնաւոր Մարթայի հետ Հայրս մեռած էր, մայրս ալ իրեն ընելիք յայնու թեւեւ նուազ պատարասեալ էր. բայց վարկեանները թանկագին էին, և ոչ մի պատճառաբանութիւն չէին կրնար յաղթահարել անհամբերութիւնս: Յանկարծ և կողաբար գրեցի մօրս և հաւանութիւնը ինքեցի ամուսնութեան համար: Պատասխանը բուռն դժկամութեան պատճառեց ինձ: Մայրս ան-

կեղծօրէն վրդովեալ՝ դրած էր թէ ինքքս կորուսած էի: Աւա՛ղ, շատ ճանախ էր, վասնզի սիրահարեալ էի: Առաջինէն ո՛չ նուազ ստիպողական երկրորդ նամակ մը գրեցի, և քիչ օրէն վերջը կատարուելը ձեռնարկութեանց ճշգրտիւ հարկաւոր երկուս բոլոր անհրաժեշտ թուրքի լոյս ունէի ի ձեռին: Բայց մօրս դրած սոյն թղթոց հետ տուած նամակը ինչէ՛ր չէ՛ր պարունակէր: Զիս յանջախ սիրող մօրս յուսահատութիւնն անհուն էր և այնպիսի խօսքերով արտայայտած էր, որոց յիշատակն այժմ կը տանջէ հոգիս: Կարելի է որ լինի երբեմն մարդոց կենաց մէջ վարկեան մը յորում դեռ նոր ճանցած կնոջ մը սրտին տիրապետութիւնը մօր մը սրտին զոհով տուեցի հարկ լինի:

Ամուսնութիւնս տեղի ունեցաւ: Կարելի եղածին չափ պարզ կատարուած կրկին պաշտօնական արարութիւններէն ետքը, մեր ամուսնութեան վրայ եղող չորս բարեկամներ հրաւիրելու ի ճաշ, յորում դուրսէր երեւի կը ջանային... ա՛ն այս եղաւ ամէնը: Նոյն իսկ հետեւեալ օրը ներկայ գտնուեցայ դասերուս բոս առաջինս և իմ սովորական կենացս մէջ փոխութիւն մ'ալ չեղաւ, կամ եթէ եղաւ, այն ալ խիտ նուազ:

Անցան մէկ քանի ամիսներ, յորս կրնային ինքզինքն երջանիկ ըսել, եթէ խիղճս երեսուց շտապ այն բռնութիւնը չոր ըրած էի կամայ ամենէն մեծաթիւս: Սոյն ժամը կըսեմ, յորում թեւեւ ի նկատի աւանու թէ վարմունքս ո՛րչափ եսկերել եղած էր, բայց իմ կրիցս իշխանութիւնը դեռ այնպէս որ սոյն կիրքը կերեւէր ինձ իրաւունք ունենալ եթէ ոչ յանցանքս ներելու, գոնէ զանոնք մեղմեցնելու ատրիճան մը: Ի վերայ այս ամենայնի՝ հաղաւորութեամբ, յորադած և գորովածօք ի բազում նամակներ գրեցի մօրս: Ա՛լ ժամանակն անցած էր, և եղածն՝ եղած: Նորա պատասխանները չծածկեցին ինձ այն ցաւն որ իրեն պատճառած էր. ա՛լ այն բուռն գորովանքը չէի գտներ յորոց զրկուած էի յիմարար:

Ամէն օր կը գտնէի ի Մարթա սրտի այն յատկութիւններն որ անձնուէր կընեն զկանայս: Ինչո՞ք այլընդունալ երկար կեանք մը բաւական չպիտի լինի հանդարտեցնել խորճիս անդադար խայթելը:

(Մնացեալը յաջորդել)

և միայն խռովարարութեամբ կը դառնայ։ Յիշելով այս անձին կողմէ ելած զորոյց մը թէ չորս հոգի դէնքը լեռը առաւած ու երկու մէկտն ու ժամացոյցը կողոպտած են, բուրդովին հերքած են զայդ, և խնդրած են հեռացնել զնշան և մէկ քանի խռովարարներ որպէս զի այդպիսեաց պատճառաւ կասկածի չենթարկուի տեղւոյն հայոց հաւատարմութիւնն սու օսմանեան դահն։ Միանգամայն խօսելով տեղւոյն անգղիական հիւպատոսարանին մը, անտեղի կը համարեն նորա գոյութիւնն, որովհետեւ, կըսեն, Վանայ մէջ բնաւ անգղիական հպատակ չկայ, և եթէ այս հիւպատոսարանն հաստատուած է Վանայ հայոց վիճակը քննելու, իրենք բնաւ չեն կրնար ընդունիլ այսպիսի քննութիւն մը իրենց համար։ Հոգեւոր լրագրիւրը այս առթիւ տեսութիւն մը ընկելով կ'ըսէ թէ Օսմանեան կայսրութեան այլ և այլ կէտերը պարբերաբար խնդրոյ նիւթ կը պատճառեն, ինչպէս էին երբեմն Լիբանան, Կրետէ և Պալեստինայի թերակղզին։ Պահ մ'ալ թէ և Մակեդոնիոն նոյն վիճակին պիտի մատնուէր, սակայն առաջին անուուցաւ։ Այժմ, կը յարէ, ասոր ըսկընդաւորութիւնը կըսկսինք տեսնել Հէքքեարիի և Վանայ նահանգաց մէջ յԱսիա։ Այսպէս, կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, որպէս զի օգտուելով անցեալ սթրատեգիաներէ՝ պատժէ այդ կարգի խռովարարները։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատմական, Աստիճան, Պաշտօն և Պարզ։ - Պատրոյն կուսակալ անուանեցաւ վեցերորդ բանակի հրամանատարներէն Շապան փաշա։ - Եւթնէն նահանգին թաաղ դաւառին կառավարել անուանեցաւ Ֆիդանի նախարդ կառավարիչ Էմհա Նիւզէթ պէյ։ - Անթիք տաճի օսմանեան պատուակալ հիւպատոս անուանեցաւ տեղւոյն վաճառականներէն Պ. Պլոքէ։ - Սա. նիկի երկրորդ աստիճանի Սէլա. նիկի նահանգին ոստիկանութեան պաշտօնեայ Հազգը Էֆէնտիի։ - Սալիսի աստիճանի ոստիկանութեան նախարարութեան արկղակալ Արիֆ Էֆէնտիի, Սա. նիկի լրագրոյ խմբագիրներէն Սէմէա Թալալի ու Բէլէկեան Տիրան Էֆէնտիներու, Պաղտատի մարտատան թղթակցութեանց առաջին քարտուղար ձեմուլ Էֆէնտիի, Նիկի միջոց մարտային տնօրէն Սաֆիէթ Էֆէնտիի և Տրապիզոնի մարտատան տնօրէն Հիւսնի Էֆէնտիի։ - Երրորդ աստիճանի Օսմանիյէ պատուանշան վեցերորդ բանակի 12-րդ բաժնին հրամանատար Ալի փաշայի և նոյն բաժնի 24-րդ կիսաբաժնի հրամանատար Էմհէմ փաշայի։ - Զորորդ աստիճանի Մէհմետիյէ 2-րդ բաժնի փաշայի օրդի կոմս 2-րդ բաժնի պէյի, Պէրլին օսմանեան դեպատուատան երկրորդ քարտուղար Մէհմետ Քեմալի Էֆէնտիի և Հայ Հոմէտական վարժարանաց թուրքերէնի ուսուցիչ Ֆէրահեան Յակուբ Էֆէնտիի։ - Զորորդ աստիճանի Օսմանիյէ Դամասկոսի երեսփոխորէն Հասիպ Սապաղ ու Սէլիմ Ե. յուսկ Էֆէնտիներու, Պէրլին երեսփոխորէն Մի. չէլ Մէսուր Էֆէնտիի և ի Պոլսի

գանուող Պապական Յոյն Ստորի եպիսկոպոս Տ. Ֆիլիսի։ - Անուանաց ու հանրաց վարչութեան հաշուակալ օգնական կարգեցաւ վարչութեան շնորհ ժողովոյ անդամներէն Մուսթաֆա Բասիմ պէյ։ - Կրետէի կուսակալ անուանեցաւ Ագրիանուպոլոյ կուսակալութեան օգնական Նիքոլայի Էֆէնտի։ - Վեցերորդ աստիճանի Օսմանիյէ անտառայ և հանգաց վերատեսուչ Գուլամօսման Պետրոս Էֆէնտիի և երմուական նախարարի օգնական Մէհմետտի Էֆէնտիի։ - Իւլայի տաճին աստիճանի արտաքին գործոց նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդական Կէշէր Էֆէնտիի։ - Իւլայի երկրորդ աստիճանի երկրպետական Է. Ս. Է. լրագրոյ տնօրէն Սէլիմ Թաղլա և խմբագիր Պէշարէ Թաղլա պէյերու։ - Հայէպի նահանգին Բուսիյալա գաւառակին գայմաղամ անուանեցաւ Պէհէնտիի գայմաղամ Խալիլ Էֆէնտի։ - Երրորդ աստիճանի Օսմանիյէ պատուանշան Սապարապետի Դրան հետեակի գործոց չորրորդ ճիւղին տնօրէն գնդապետ Մուսթաֆա պէյի։ - Երրորդ աստիճանի Մէհմետիյէ գերմանացի երեսփոխ պատկերահան և Պէրլին Սիւրբուրա. լին ուսուցիչ Պ. Բալիէյի։ - Մարտիկի գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Շապան-Գարաշիւարի կառավարիչ Էնիս Էֆէնտի։ - Շապան-Գարաշիւարի կառավարիչ անուանեցաւ Մարտիկի կառավարիչ Բասիմ Էֆէնտի։ - Մանասի թըրի նահանգին Բէրլէքէ գաւառակին Դալմաղամ անուանեցաւ Արճէյի Գայմաղամ ձեւալ պէյ։ - Սանիյէ Միւթէմայիզ տաճիւն տրուեցաւ Լիսիլէհի գաւառակի Գայմաղամ Խուլուսի Էֆէնտիի։ - Զորորդ աստիճանի Մէհմետիյէ պատուանշան զինուորական վարժարանի ուսուցիչներէն Հասան Թահսին ու Մուսթաֆա պէյերու և Մէքքէի Լիւրլին թիւրապահ Հիւսէյին Հիւսնի Էֆէնտիի։

Միւրիյէի նախնական վարժարանի երեք սպասարար բանտարկուի և քննութեան ենթարկուեցին, խնայուելով որ մարտատան մէջ և այլուր իրր վտանգաւոր դրուուած ու պահուած գերբերը գաղտնի կը հանեն կը վաճառեն, և այդ գերբերը դարձեալ կը դրուուին վարժարանաց քննչաց և այլուր կողմէն։ - Շապան Գարաշիւարէն Պարիսի մեծ Գեորգ անուն անձ մը հեռագրելով ի կայսերական պալատին թէ տեղւոյն թաղապետական ժողովն թշնամութեամբ փլցնել տուած է իւր նորակառուց տան պատը զոր օրինական հրամանագրով չինել տուած էր, և թէ իւր ընտանիքը պարզապէս փողոցը մը նայած է, զթուրիւն հայցերէ և Նորին Վեհափառութիւնն հրամայել է ըննել արդարութիւնն ի գործ դնել և արդիւնքը տեղեկագրել։ - Օգոստ. Սուլթանն հաճել է բանակին և թէքսանէի թողուլ Մախսուէի շրջանաւոր հասցով Ներն, որը կայսերական անձնա

կան գանձուն կը պահանջէին ցարդ։ - Տէնիկի կառավարիչ Յիւսիմ փաշա՝ որ պաշտօնանկ եղած էր, վերահաստատեցաւ այդ պաշտօնին մէջ։ - Կրետէի կուսակալ Գուլթա. թի փաշա հրաժարել է՝ բազմադիմի գեղարուութեանց և տաճանիկի աշխատութեանց պատճառաւ։ - Կառավարութիւնն որոշած է պաշտպանողական դրկը մէջ դրնել Լաւրիէի և Չաթիպայի կառուար վայրերն, և մեծ փութով յառաջ մղել նոյն կողմանց ամբողջութեան շնորհ զորոն։ - Պոլսոյ քաղաքապետ Մադհար փաշա՝ որ հիւանդ էր, ապաքինելով սկսաւ վարել պաշտօնը։ - Միւթիստի Բէթիլ վարչութիւնն որոշեց յանդիմն օտորա. դաս պաշտօնէից ամենաթոշակներ։ - 300 զրուշը 500 պիտի լինէ, և նոյն համեմատութեամբ պիտի աւելնայ 600 զրուշ ամենաթոշակին։ - Գաւառացի մէջ սկսուած է ի զինուորութիւն կոչել ա՛յն չերքէները, լաղերն ու թաթարներն, որ Նիքիմի պատերազմին ժամանակ զաղծած և ցորդ զինուորագրութեանց ազատ մնացած էին։ Չինուոր պիտի առնուին նաեւ վերջին պատերազմին պատճառաւ Ն տա. թիէ հետե գաղթեալներէ։ - Ենիկի գիւղի մէջ յոյն ներկարարի մը 12 տարեկան աղջկին զինքը թուաւորելով սպաններ է, գայրաւարով իւր հօր դէմ։ Տեսնելով հայրն որ մեծ աղջկան խօսեցեալը ցոյս երկտասարդ մ'է, ընկեր է նշանախօսութիւնն, և ի մանաւոր որ այս աղջկը կրասեր ըրոյն հետ դրացիի մը տուն կերթայ կը տեսակցի դարձեալ այդ երկտասարդին հետ, արդիւր է, և վերջին անգամ անձամբ երթալով այդ տունը՝ խափա յանդիմաններ և ապականել է երկու չնայ։ - Սրեկեան-Բուսիլի գանա. զան քաղաքներէն միջմեծականը դարձեալ գաղթել սկսած են։ 45 ընտանիք արդէն ճանքայ ելել են ի Պոլս։ - Գերմանիոյ կարօտ որդե. լաց ի նպաստ, Օգոստ. Սուլթանի հովանաւորութեամբ տրուելիք Դուաւարահանգէնն ամսոյս 26-ին երբեք թի տեղի պիտի ունենայ գերմանական զենայանստան մէջ։ - Օգոստ. Սուլթանի վաւերացման մատուցուել է գաւառական բարեկարգութեանց յանձնաժողովոյ մէկ որոշումն, որ է փոխել ա՛յն նախնական ու վերա. ընիւ առեաններու նախադահն. ըր ու անդամներն, որոց մէկ տարւոյ մէջ տուած որոշմանց ու վճար կէսը կը ջնջուին վճարելի տոտիէի Հուգուդի կամ Պատժա. կան ճիւղերու կողմէն։ - Օգոստ. Սուլթանի ծննդ. դեան տարեդարձին առթիւ արձակեցան 92 բանտարկեալք, ուրոց պատժոյ ժամանակին երրորդ մասը լրացած էր։ - Կայսերական թիկնապահ. ներէն Ահմէտ Ֆայիդ պէյ՝ որ հիւանդ էր, մեռաւ, և յաւարկա. լորութեան ծախքը կայսերական անձնական գանձէն վճարեցաւ։ - Դաւալիոյ Պոլսոյն Գոմի. սէր Բէթիգ պէյ երկուշորթի առաւօտ կառքով Պէշիկթաշ երթալու ատենն յանկարծամահ եղաւ։

- Ի Հէյալէի կղզի նորակա. ռոյց տան մը մէջ աշխատող Յա. կոր անուն որմնագիր մը տանք վրայի յարկէն վար ինչպով կէս ժամ ետքը մեռաւ։ - Յիշեալ կղզւոյն յունական վանքը գողեր մոնելով թանկա. գին կարասներ ու արծաթեայ անոթներ գողցեր և վանքին մէկ սպասաւորը ծանրապէս վիրաւ. րել են։ - Հանիայի նախնական ատենի նախագահ Գաթրի Էֆէնտի խե. լագարելով ինքնասպան եղեր է։

Օսմանեան կայսերական Պան. քայի գրասենեակը ի Պոլս և ի Դաւալիա, առաջիկայ երկու. շաբթի և հինգշաբթի օրը դոյց են։

Օսմանեան Գոնուլտէ	15-28
Ռուսիայի երկաթուղի	41-25
Թրակուէյ	1.0. 410
Օսմանեան լիւրս 100 դրուշն	
Մէհմետի	108-8
Մէթալի	103-
Հինգնոց	103-20
Վեցնոց	103-20
Րուսի թղթադրամ	10-73
Րուսի արծաթ	73-30
Ռուսիոյ Բոյ	91-
Դաղիական լիւր	88-13
Անգղիական	111-17
Դրիսի	51-15

ԱՐՏԱՐԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

- Գերմանիոյ կայսրը փախա. քելով անհնել իւր վաղեմի ծա. ռաներէն՝ Պէքէր անուն որտորոն, որ իւրութեան պատճառաւ գործէ քաշուած է հանգստաթոշակաւ, երբ իրեն ներկայացուցեր են, առ. նա կարկուտէր է երկու ձեռքն, և նա արտասուք թրջեր և համ. բոյրներով ծածկեր է։ Կայսրն ա. պա թղթի մը վրայ գրել է. «Շատ դժբաղդ եմք երկուքս ալ. դու. ո՛չ եւս կը լսես, իսկ ես չեմ կըր. նար խօսիլ. ես առաւել քան ըզ. քել թշուառ եմ»։ Պէքէր լա. լով դուրս ելեր, և կայսրն սկսեր է արտասուել։ - Գերմանիոյ կայսրը մայրը գրկելով իւր դուստրն՝ որ է մեծ դքսուհին Պատէնի, թոյլ չէ տը. ուեր որ նորա ալ աչքին վարա. ղորը ձեղերու գործողութիւնը կատարել, ըսելով՝ «Լուրիզ, պէտք է յետաձգել գործողութիւնը. ինձ ըսին թէ այդպիսի գործողու. թիւն ետքը քանի մը շաբաթ ը. նաւ լալու չէ. ապա թէ ոչ՝ աչ. քերն աւելի գէշ կը լինին. բայց այս օրերս արտասուք լի են մեր աչքերը և լի պիտի մնան։ - Կրետի թէ Գերմանիոյ գա. հաժապանք իշխանը կատէ ամեն ինչ որ անգղիական է, և այս պատ. ռաւ խափա արգելել է երբ տե. սեր է որ իւր հրամանաց ներքի գտնուող զօրաց սպայից բազումը անգղիական կոչիկ հագած են։ - Չինաստանի գերիշխանու. թեան ներքեւ գտնուող Թիպէթի ժողովուրդը տեղւոյն հոմէական քարոզչաց շէնքերն կործանել և քարոզիչներն արտասեր է։ - Դաղիոյ հանրապետութեան նախագահն՝ որ յընդապել եղած էր երկրին մէջ, ամէն տեղ ժո. ղովորեան կողմանէ ցնծութեամբ ընդունուեցաւ և վերադարձաւ ի Փարիզ։

- Պուլղարիոյ հաշակաւոր Բո. լով հաղաբարեան որ կաշառա. կերութեան և խաղախութեան ամբատանութեամբ դատի են. թարկեալ էր, քառամեայ բեր. դարգեկութեան դատապարտե. ցաւ։ - Հոմայ մերձակայ Թիպուր. թինս ամսոյն մէջ ուժանակի փորձի ատեն, ուր գահաժառանգ. իշխանն ալ ներկայ է եղեր, փամ. փուշտ մը պայթելով՝ քանի մը սպայք և գահաժառանգ իշխանը վիրաւորուել են։ - Թանճէքէն կը հեռագրուի թէ Մարքի կուսակալը զօրաց գլուխ անցած ճանքայ եղած են Մարքի Սուլթանին քով երթալու համար, որ պատերազմ բացած է՝ պարբերաբար ապստամբող Դապիլ ցեղերուն դէմ։ - Կրետի թէ Գերմանիոյ կա. ռավարութիւնն ի մօտոյ ծանու. ցագիր մը զրկելով Բ. Գրան, պի. տի պահանջէ ֆէրդինանտ իշխա. նին արտաքսումը Պուլղարիայէն։ Պիդարը իշխանն այսպէս աղա. ցուցած պիտի լինի Ռուսիոյ և Գերմանիոյ կառավարութեանց համամտութիւնը պուլկարական խնդրոյն մէջ։ - Գերմանացի վերաբոյժ Տըգ. Պերկման միշտ յոռետես եղած էր Գերմանիոյ կայսեր հիւանդու. թեան համար։ Մէկ ամիս առաջ գուշակած էր թէ հաղիւ երկու շաբաթու կեանք ունի, և սակայն կայսրը կուպրի։ Անգղիացի Տըգ. Մաքէնի հակառակ կարծիք մը ունենալով՝ երկու բժիշկներու մէջ վէճերն անպակաս էին։ Վեր. ջալէս, Կայսեր գերդաստանին տնօրէնութեամբ, Տըգ. Պերկման արձակեցաւ հիւանդը գարմանելու պաշտօնէն։ Այս որոշումը խորին սրտայուզութիւն պատճառեց ի Պէրլին։ Երեսփոխ. քանգղիացի ըը. ժըլին նպատաւոր են։ Կայսրը ի մօտոյ գուրս ելնելու կարող պիտի լինի եղեր։ - Միացեալ Նահանգաց ծե. րակաւորն մէջ առաջարկուել է իրաւասութեան միայուն տեսան մը հաստատել՝ Միացեալ Նա. հանգաց, Անգղիոյ և Դաղիոյ մէջ ծագելիք լնդիւնները կարգա. դրելու պաշտօնով։ Նաեւ առա. ջարկուել է արտօնութիւն տալ Միացեալ Նահանգաց նախագա. հին Նիգղիոյ և Դաղիոյ կառա. վարութեանց հետ այն ատենին կաղմութեան խնդրոյն վերայ բա. նակցելու համար, և 80000 տո. լար՝ վստն ծախուց բանակցու. թեան։ - Պարզելոյ մէկ կողմն 3000 հնդիկը կամ բնիկը և ուրիշ մէկ կողմն 800 բնիկը թուաւորմամբ սպանուել են տեղական իշխանու. թեանց մարդոց ձեռքը, և այլ 5000 բնիկ ալ թուաւորելու պատրաստութիւն կայ եղեր։ Չայս ի գործ գրել է Յովակիմ Պուէնի անուն պաշտօնեայ մը՝ 70 մարդոց հետ յարձակելով հնդիկ գիւղի մը վերայ. երբ բնակիչք փախել են, յարձակողք թուա. լորելով նոյս հօրերն, աղբիւր. ները, զինուոր տակաւներն և պա. րէնի շտեմարաններն գնացեր, և քանի մը օրէն ետքը վերադառ. նալով՝ մեռեալ գտեր են համայն գիւղացիներն։ Ուրիշ գիւղերու մէջ ալ այսպէս վարուել են սա

